פרשת נח
ו' בחשון, תשפ"ז

דרך הבעש"ט
דרך אמונה ופשטות

דרך הבעל שם טוב

מופץ ב-17,000 עותקים

אמונה שהולכת איתך יד ביד

גיליון לשבת קודש | מאת הרב שי עטרי שליט"א

עפ"י דרכו של הרה"צ ר' אשר פריינד זיע"א

העלון מוקדש לרפואת:
נעמי בת פנינה
איילה חן בת אודליה
יגל שמעון בן תהילה
בתושח"י

פנינים על הפרשה

גריעותם של בני יפת

ויולד נח שלושה בנים את שם את חם ואת יפת (ו, י)

שאל הרבי מקוצק: למה התורה מונה את חם לפני יפת, הרי יפת היה גדול ממנו? (עיין סנהדרין סט, ב)

אפשר ליישב, שהתורה כתבה את סדר האחים לפי דרגתם: לאחר המבול העולם התיישב מבני נח. מ'שם' יצא עם ישראל, מ'יפת' התפתחה מלכות יון, מ'חם' יצאו עמי כוש והמצרים ששטופים בתאוות.

שם הוא החשוב ביותר ולכן נמנה ראשון. והקדימה התורה את חם לפני יפת, כדי ללמדנו שאדם שכולו מלא גאווה וכפירה בה', גרוע יותר מאדם ששטוף בתאוות. ולכן אף על פי שחם וצאצאיו היו מלאי תאוות שפלות, צאצאי יפת גרועים מהם, שכן למרות חכמתם ו"יפיותם" הם מלאים בכפירה במלכות ה' וזו המציאות הכי שפלה שיש.

דור המבול – איבדו את המצפון

כי מלאה הארץ חמס מפניהם (ו, יג)

צריך ביאור, מדוע התורה הדגישה שהארץ התמלאה חמס "מפניהם"?

ונראה לבאר: דרך העולם, כאשר אדם עובר עבירה, יש לו אחר כך ייסורי מצפון, וכמו שנאמר "תייסרך רעתך" (ירמיהו ב, יט). על דור המבול נאמר "מלאה הארץ חמס מפניהם" - מתוך פנימיותם. שהיו שלמים בפנימיות נפשם עם מעשיהם המושחתים ולא עבר בהם שום הרהור של חרטה. התורה מדגישה זאת גם במילים "מלאה הארץ חמס" - הם היו מלאים רשעות, גם בפעולותיהם וגם בתוך ליבם.

אמר הקב"ה "קץ כל בשר בא לפניי" - הבריות הגיעו ל"קצה" הרשעות האפשרית, שהרי איבדו כל מצפון, ואין ברירה אלא להשמידם.

מכאן יוצא לנו, שכל זמן שהאדם מרגיש ייסורי מצפון אחרי שעבר עבירה ח"ו, עליו להתעודד מכך ולנצל זאת לחזרה בתשובה ולעלייה רוחנית, כי זה מראה שבתוכו פנימיות שלא נפגמה ומצפה לתשובה, ובוודאי שגם בשמיים מצפים ומחכים לתשובתו.

המחשבה המקדשת

ויעש נח ככל אשר ציוהו ה' (ז, ה)

על מה אומרת התורה שנח עשה ככל אשר ציוהו ה'? אומר רש"י: "זה ביאתו לתיבה". נח נכנס לתיבה כפי ציווי ה'. שואל ר' שמחה בונם מפשיסחא בספר 'קול שמחה', הרי מצינו שנח לא רצה להיכנס לתיבה, וכמו שמבאר רש"י על הפסוק "ויבוא נח... אל התיבה מפני מי המבול" - "אף נח מקטני אמנה היה, מאמין ואינו מאמין שיבוא המבול, ולא נכנס לתיבה עד שדחקוהו המים". נח לא רצה להיכנס לתיבה, ונכנס בלית ברירה "מפני מי המבול". איך עשייה כזאת נחשבת "ככל אשר ציוהו ה'"?

כל יהודי עושה בחיי היום יום הרבה פעולות ומעשים, ואם יתבונן במהלך עשייתו ויכוון את הכוונה הראויה, הרי הוא יכול לרומם את פעולותיו ולקדשם. לדוגמה: אדם שמוכר לחם וחלב לפרנסתו, יכול לכוון במחשבתו תוך כדי המכירה שהוא עושה חסד בכך שמספק אוכל לאנשים. וכמו כן, מי שמכין ארוחה לילדיו, אמנם הוא עושה את חובתו הבסיסית, אך יש בזה גם מצות חסד, ועל כן, מן הראוי שיכוון במחשבתו שמקיים כעת את רצון ה' במעשה חסד.

בנקודה זו נח היה ראוי לשבח, שאף על פי שהיה הוא "מקטני אמנה" ולא נכנס מיד לתיבה, אך כשלא נותרה לו ברירה ונכנס לתיבה, לא נכנס סתם כך, אלא התאמץ וכיוון במחשבתו להיכנס כדי לקיים את "אשר ציוה אותו אלוקים" !! ומכיון שלא נכנס "רק" כדי להינצל ממי המבול, אלא כדי לקיים את ציווי ה', ציינה אותו התורה לשבח על כך שקיים את רצון ה'.

חברותא לדרך

אהבת ה"שם"

"ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת" (ו,י)

המפרשים מתקשים מדוע התורה מזכירה את הבנים של נח לא לפי סידרם (וכן בסנהדרין ס"ט:)?

ידוע ש"הדרך" שמה את העבודה על ענווה ושפלות במרכז. אך אל לנו להתבלבל. **ענווה ושפלות זה לא סמרטוטיות.**

אדם שמעירים לו "למה אתה לא קם לתפילה מוקדם? יא פארזיט!" והוא לא עונה. ולמה? כי חושב שבזה שהוא שותק מתבטאת הענווה. אבל נ"ל שאין זו ענווה, אלא סמרטוטיות!

האדם צריך לשתוק, אבל לא בגלל שהוא עכשיו משחק את תפקיד העניו, אלא כי הוא מבין "אני הבן של בורא עולם, אני חלק מה' והוא אוהב אותי כבנו יחידו. ומה שהשני דיבר אליי כך זה מראה שאין לו ערך לעצמו." ז"א הערך העצמי של האדם זה נק' הפתיחה, לפני תורה, לפני אמונה, לפני ענווה! זו נק' הפתיחה של האדם.

ולפי זה מובן למה כתוב שם חם ואז יפת.

הרב שליט"א הסביר כמה פעמים ששם זה מהות. התורה אומרת לאדם "תדע לך קודם כל אתה מהות, אתה שם בעולם" ואז כשאדם מבין את זה הוא יכול כבר להתחיל לעשות עבודה על ענווה ושפלות ולהכיר את חסרונותיו, עכשיו הוא יכול להכיר שבלי רחמי ה' הוא כמו חם שהוא אבי כנען המרמז על ג"ע כמבואר בתורה בהמשך פרשתינו. וכן שהוא יפת שיצא ממנו ממלכת אדום ששפכה דם רב מעם ישראל. כי למי שהוא שם יש לו בסיס, יש לו יסודות.

דברים אלו לא סותרים זה את זה אלא משלימים, כי אדם שיש לו רק את אחד מהנקודות הוא נופל, או לגאווה שהוא חושב שהוא עושה והוא פועל והוא מקים וכו'. או לעצבות בכך שהוא חושב "אין לי תקנה אני חם ויפת ביחד!"

שנזכה לענווה אמיתית!

שבת שלום

הר' אברהם אטיאס

מדור זה נכתב ע"י אברכי כולל 'דרך הבעל שם טוב', כי תורה אמיתית לא נשארת רק בבית המדרש - היא הולכת איתך לכל מקום

העלון עם ענין בעזרה | לא לקרוא בתפלה

לע"נ הודיה בת עדית | לישועות: שי, אורית חן, שמואל ליאון, מנחם מנדל, אליעזר, חנה, שירה רחל חלפין | לזיווג הגון נועה ירין לוי הי"ו

בידיים שלך לשמח אנשים!
הצטרף גם אתה
להפצת העלונים של דרך הבעל שם טוב
לפרטים: 055-9814913 | אברהם: 052-2258276 | office@baderech.co.il

זמני השבת

	כניסה	יציאה	ר"ת
חיפה	17:49	18:39	19:17
תל אביב	17:48	18:38	19:16
ירושלים	17:30	18:40	19:19
באר שבע	17:50	18:40	19:19

יו"ל ע"י עמותת "דרך הבעל שם טוב" ע. ר. 580660942 | עיצוב ועימוד: T.Nadar | בנק לאומי | סניף 856 | מ.ח 5335809 ע"ש 'דרך הבעל שם טוב' | קוד מוסד: 24791

פרשת השבוע על פי דרך הבעל שם טוב

הרב שי עטרי שליט"א

תעלומת פסוקי המבול

אנו נמצאים כעת בעיצומה של פרשת נח, המציגה בפנינו סיפור שמעורר תהיות רבות לגבי המסר שבורא עולם מבקש להעביר לנו. כידוע, בעקבות כך שבני האדם באותו הדור לא התנהגו כראוי, כדכתיב: "ותמלא הארץ חמס", הוחלט להביא מבול ולהחריב את העולם. כל בשר השחית את דרכו על הארץ, והמטרה האלוקית הייתה לברוא עולם חדש לחלוטין.

אולם, כאשר התורה מתארת את אירועי המבול, היא מתעכבת על פרטים שעל פניו נראים תמוהים וחסרי משמעות מעשית. התורה מתארת כיצד נח ובעלי החיים נכנסו אל התיבה, זכר ונקבה כאשר ציווה אלוקים, והשם סגר בעדו את הדלת כדי למנוע כניסת מים, טיפות ורטיבות.

מיד לאחר מכן, מופיע תיאור מפורט, שלב אחר שלב, של התגברות המים. בפסוק י"ז נכתב כי המבול נמשך ארבעים יום, והמים רבו ונשאו את התיבה עד שהיא התרוממה מעל הארץ. עולה השאלה: האם יש חשיבות היסטורית לכך שלקח בדיוק ארבעים יום של כובד מים כדי להרים את התיבה?

בשלב הבא, בפסוק י"ח, מתואר כי המים גברו ורבו מאוד, ואז התיבה החלה ללכת ולהתנועע על פני המים בעקבות הסחף.

בשלב השלישי, בפסוק י"ט, המים גברו מאוד מאוד וכיסו את כל ההרים הגבוהים תחת השמיים. ולבסוף, בפסוק כ', מצוין במדויק כי המים גברו חמש עשרה אמה מלמעלה, מעל פסגות ההרים.

כאשר אנו קוראים פסוקים אלו, התגובה הטבעית היא פליאה ובהלה כי הכל נמחק ונגמר.

כל היקום גווע, כולל העוף, הבהמה, החיה, השרץ וכל האדם אשר נשמת רוח חיים באפיו. אם כן, מדוע התורה צריכה לפרט שוב ושוב את שלבי עליית המים ואת הגבהים השונים?

הרי ידוע שאין בתורה פסוקים סתמיים או תיאורים ללא מטרה; בכל מילה טמון מסר, עבודה פנימית וכיוון לחיים שלנו.

מקווה טהרה לעולם מושחת

כדי להבין את המסר העמוק, עלינו לשאול תחילה מדוע בכלל נדרש מבול כה עוצמתי של מים. אם בורא עולם רצה למחוק את האנושות, לא הייתה לו כל בעיה לעשות זאת ברגע אחד באמצעות רעידת אדמה, פתיחת האדמה ובליעת מיליונים בשנייה אחת, או באמצעות דום לב קולקטיבי ומהיר לכולם בבחינת "הסתרת פניך הייתי נבהל".

מדוע, אם כן, לבזבז כל כך הרבה מים? הרי ישנו איסור ברור של "בל תשחית". כפי שאנו מקפידים לסגור את הברז בזמן שפשוף הכלים בבית, בזמן החפיפה במקלחת או בעת ההכנה במקווה, כדי

כאשר ברצונך לקחת אדם שהיה בשפל המדרגה או מתחת לכל ביקורת ולרומם אותו, הפעולה הראשונה הנדרשת היא הרמה: "אתה שווה, אני מאמין בך, בורא עולם שם בך את כל הכוחות הנדרשים כדי להצליח פה בעולם הזה."

(מתוך השיחה)

לא לבזבז מים וכדי שלא יחסר בכנרת - כך גם נשאלת השאלה על בזבוז המים העצום במבול על ידי בורא עולם.

התשובה לכך, המופיעה בספרים, היא שהעולם הגיע למצב של השחתה מוחלטת ויסודית. הפסוק מעיד: "וירא אלוקים את הארץ והנה נשחתה". השחיתות לא הייתה רק במעשי האנשים, אלא נדבקה באדמה, בחול, בכל גרגיר ובאוויר עצמו שהפך למורעל.

למה הדבר דומה? הדבר דומה לזוג שגר בדירה ומבצע בה עבירות, קללות, ניבולי פה וחילולי שבת במשך עשור או יותר; האנרגיה השלילית נספגת בקירות וברצפות. כאשר זוג חדש נכנס לאותה דירה, הם עלולים לחוות נפילות ומכות ללא סיבה נראית לעין, ולכן נדרשת חנוכת בית, קביעת מזוזות ותיקון רוחני למקום.

מכיוון שהארץ עצמה נשחתה בימי דור המבול, לא היה די בהריגת האנשים - היה צורך לטהר את העולם. והדרך לטהר היא באמצעות מקווה. המבול היה למעשה מקווה טהרה ענק לכל כדור הארץ. בורא עולם הכניס את כל החלל לתוך מים והחזיר את העולם למצבו הראשוני, ממש כמו בתחילת הבריאה שבו, ככתוב בבראשית (פרק א', ב'): "ורוח אלוקים מרחפת על פני המים". מטרת המבול הייתה להתחיל עולם חדש לחלוטין - לא פרק ב', אלא פרק א' של עולם מטוהר ונקי.

שמונת האנשים ששרדו בתיבה - נח, אשתו, שלושת בניו ושלוש כלותיו, שאפילו לא היוו מניין - היו הגרעין שנועד לבנות ולשקם את העולם החדש הזה.

דרך תיאור עליית המים, התורה באה ללמד אותנו את השלבים המדויקים כיצד משקמים אדם, קהילה או עיר מחורבן לפתיחת דף חדש.

שלב א': בניית ערך עצמי וביטחון

השלב הראשון בתהליך הטהרה והשיקום מתואר בפסוק י"ז: "ויהי המבול ארבעים יום... וירבו המים וישאו את התיבה ותרום מעל הארץ". כאשר ברצונך לקחת אדם שהיה בשפל המדרגה או מתחת לכל ביקורת ולרומם אותו, הפעולה הראשונה הנדרשת היא הרמה: לנסוך בו ביטחון עצמי, להעניק לו תחושת ערך ולרומם את רוחו. לוקח זמן לשדר לאדם את המסר: "אתה שווה, אני מאמין בך, בורא עולם שם בך את כל הכוחות הנדרשים כדי להצליח פה בעולם הזה."

אנו מברכים בכל בוקר בברכות השחר "שעשה לי כל צרכי". משמעות הברכה היא שאם אדם נועד להיות דרשן, כוח הדיבור כבר טמון בו מראש; אם נועד להיות חזן, השם כבר טמן בו קול מיוחד של חזנות; אם הוא מיועד להיות מהנדס, יש לו מוח מחושב; ואם נועד להיות שוחט, יש לו את האומץ והגישה לאחיזת סכין בניגוד לאדם שאינו מסוגל ואין לו גישה למקצוע כזה. לכל אדם יש את הייעוד והכלים הייחודיים שחיי העולם נטעו בו. ביטחון עצמי אמיתי פירושו האמון והביטחון שהשם כבר צייד אותי בכל הכלים הנדרשים להצלחתי, ועלי רק לגלות אותם ולהוציא אותם מהכוח אל הפועל.

דוגמה נפלאה לכך מחיי המעשה היא בחורה צעירה שטרם נישואיה נחשבה לחסרת כישורים ואפילו לא ידעה להכין חביתה. אמה דאגה רבות כיצד היא תסתדר, תהיה אימא ותגדל ילדים. והנה פלא, לאחר נישואיה היא הופכת לסייעת מצטיינת ואהובה במעון המרוויחה שמונת אלפים שקלים בחודש. בהמשך, כאשר נולד לה בן בכור, היא מתגלה כאם מומחית היודעת בדיוק מה הילד צריך, וכיצד להדריך את בעלה בגישה הנכונה והרכה לתינוק. מי גילה לה רז זה? הכישורים להיות אימא לא נלמדו, אלא הושמו בה על ידי השם מבעוד מועד, בתוך כל בת ישראל.

לעומת זאת, כאשר ילד גדל בבית מלא בביקורת (אמירות כמו "זוז מפה", "אתה מפריע", "תראה איך לכלכת איכס"), הוא מאבד את האמון בעצמו ומתחיל לחשוב שהוא גולם, סוג ב' ומתחת לכל ביקורת. אובדן הערך העצמי מוביל לבטלה, משעמום לעבירות ולהידרדרות. לכן, השלב הראשון בשיקום הוא "וירבו המים" - להרבות במילים ולא להתקמצן, במטרה לשאת את האדם ולרומם אותו.

כאשר משגיח בישיבה מתקשר לאבא ומתלונן שהבן שלו "על הפנים", מחמם את הכיסא ולא לומד - האבא לא אמור לצעוק על הילד שיתחיל ללמוד. חוסר הלמידה נובע מחוסר באמון עצמי והילד מרגיש שיש לו "שכל של חתול" לעומת הגאונים סביבו. תפקיד האב הוא לשבת לשיחה עם בנו, להוכיח לו שהוא מאמין בו, ולהזכיר לו את כוח ההתמדה והרצינות שהפגין עוד בימי היסודי כשהשקיע בדברים שרצה. התורה מדגישה "ויהי המבול ארבעים יום" - תהליך ההרמה דורש זמן והתמדה. זה לא בום טראח של שיחת מוטיבציה

אמונה שהולכת איתך יד ביד

כל מה שחשוב לכם - במספר טלפון אחד

קו השיעורים העולמי של דרך הבעל שם טוב:

03-30-90900 | 1700-111-090 ללא פרסומות

מענה אנושי, הקדשת העלון ולתרומות:

בטלפון 055-9814913

בימים א'-ה' בין השעות 8:00-15:00

לקבלת העלון למייל:

office@baderech.co.il

להזמנת הרב לשיעורים

חייגו: 055-9814913

מאמן משפחתי

אמונה | שלום בית | חינוך ילדים | תקשורת בין אישית | נפש האדם ועוד...

מטפלת רגשית

052-5732470

אחת, אלא תהליך שחוזר על עצמו שוב ושוב עד שהילד מפנים, מקבל ביטחון ומחליט שהוא חוזר לישיבה ו"הולך על זה".

שלב ב': המעבר לפעולה והתקדמות

לאחר שהאדם התמלא במוטיבציה והתיבה התרוממה, מגיע השלב השני, המתואר בפסוק י"ח: "ויגברו המים וירבו מאד על הארץ ותלך התיבה על פני המים". כפי שמפקד בצבא עורך שיחות מקדימות לחייליו, מכניס בהם מוטיבציה שהם יכולים לאכול את האויב בלי מלח, ורק לאחר מכן מוציא אותם לקרב - כך גם בחיים. בשלב ב', מתחילים לתת לאדם ללכת קדימה ולדרוש ממנו פעולות מעשיות: לסיים מסכת קידושין, ללמוד הלכות שבת, לקום בזמן לתפילה, לקבוע עתים לתורה ולהגיע לשיעור.

בשלב זה התורה משתמשת בביטוי "ויגברו המים", המעיד על כך שכעת נדרשת גבורה, התגברות, וכניסה מעשית לפעולה, בניגוד לשלב א' שבו נאמר רק "וירבו המים" כי מטרתו הייתה אך ורק לעודד ולהרים. חשוב להדגיש כי שלב ב' של הליכה והתקדמות מושתת לחלוטין על כך שהאדם עבר בהצלחה את שלב א'.

סיפור שממחיש זאת היטב עוסק ביהודי שהתחתן עם אישה בעלת ראש גאון, צדקנית שיודעת תורה ונביא, אך תחושת הביטחון העצמי שלה הייתה ברצפה והיא סירבה להיות מחנכת כי חשבה שאינה מסוגלת. בעלה החכם במשך שלושה חודשים שידר לה שוב ושוב כמה הוא מאמין בה, ציין בפניה כמה היא יודעת ומוצלחת, ודחף למוחה אמונה בעצמה. לאחר שלושה חודשים, כאשר הגיעה הצעה נוספת, היא כבר הייתה בשלה. כיום, אותה אישה היא מחנכת מבוקשת, המעמידה דורות של תלמידות ביראת שמיים.

שלב ג': "והמים גברו מאד מאד" – חינוך לצניעות ולענווה נוכח ההצלחה

בפסוק י"ט מתואר השלב השלישי בבניית האדם: "והמים גברו מאד מאד על הארץ ויכוסו כל ההרים הגבהים אשר תחת כל השמים". שימו לב להבדל - בפסוק זה המילה "מאד" מופיעה פעמיים, לעומת פעם אחת בפסוק הקודם. שלב זה עוסק ביהודי שכבר עבר את שלב הביטחון העצמי, התקדם בהצלחה בשלב ב', סיים ש"ס, רמב"ם וטור שולחן ערוך, מחזיק בתעודות "יורה יורה ידין ידין", ושמו הולך לפניו כדיין מובהק, אב בית דין או רב קהילה.

בשלב זה, נדרשת מהאדם המידה המאתגרת ביותר: ענווה וצניעות. אנו שמחים שהגעת להישגים נפלאים, אבל אל תרים את האף, אל תכפה את דעתך ואל תדבר בשפה כפייתית. הדרישה להוריד פרופיל היא קשה ביותר, ולכן נאמר "מאד מאד". הקנאה, התאווה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם. בחיי האדם ישנה התפתחות של יצרים: כילד הוא שטוף תאוות לאוכל וממתקים; בשנות העשרים הוא עסוק בכסף, משכורת ותוספת ניקוד שמעוררים בו קנאה; ואילו בגיל שישים וחמש פלוס, בפנסיה, כאשר בעיות הבריאות והסוכר כבר לא מאפשרות לו ליהנות מאוכל, הדבר המרכזי שנותר לו לבקש הוא הכבוד וההערכה על ניסיון החיים שלו.

משום שהגאווה והרצון לכבוד הם התאווה הקשה ביותר לכיבוש, נכתב שוב "מאד מאד", המרמז על ענווה כפי שאמר החוזה מלובלין על דברי רבי לויטאס במשנה "מאוד מאוד הווי שפל רוח". אדם שהגיע לשלב זה נמדד כאשר לא מזמינים אותו להגיד ברכה מתחת לחופה, האם הוא נעלב ויוצא באמצע, או שהוא נשאר אותו אדם שליו ועניו. גדולי עולם, כמו ר' אשר, היו מסכימים להגיע לחתונה רק בתנאי שלא יושיבו אותם בשולחן הכבוד ולא יתנו להם לברך בחופה, שכן הם ברחו מהכבוד מתוך חינוך לצניעות ופשטות - כי הכבוד רק מזיק ומפריע לישון בלילה.

השלב העמוק והפנימי ביותר: הכרה שכל הטוב מאת השם

בפסוק כ' מתגלה רובד פנימי עמוק עוד יותר: "חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים ויכוסו ההרים". למרות שכבר שמענו שההרים כוסו, התורה מדגישה התגברות נוספת של בדיוק חמש עשרה אמה. מדוע חמש עשרה? הגימטריה של המספר חמש עשרה היא האותיות יו"ד וה"א, שהן שתי האותיות הראשונות משם ה'.

התוספת של המילה "מלמעלה" נועדה להעביר מסר אמוני כביר: כל הכישורים, המעלות, הידיעות וההצלחות שיש לך - הכל מגיע מלמעלה, מרחמיו של השם, ושום דבר מזה אינו באמת שלך. בעוד שהפסוק הקודם דיבר על ענווה חיצונית הנובעת מחינוך להתרחק מכבוד כי הוא מזיק, פסוק זה מדבר על ענווה שבאה מאמונה פנימית עמוקה. כאשר אדם מבין שכל הגדלות שלו היא "מלמעלה", הוא חווה כיסוי פנימי אמיתי ויודע שאין לו שום סיבה להתרברב, כי הכל ניתן לו כמתנה.

לסיכום, שיטת שלושת השלבים שמעניקה לנו פרשת נח היא:

ראשית, עידוד, הרמה ורוממות האדם;

שנית, דרבון מתמיד להתקדמות ולעשייה;

ושלישית, חינוך לצניעות, לענווה ולהכרה אמיתית שהכל מאת השם.

יהי רצון שנזכה כולנו ללכת בדרך האמת, אמן ואמן.

פרשת נח

לכבוד ... היקר הי"ו

מה ההבדל בין נֹחַ לאברהם?

עם ישראל מתייחס רק לאברהם אבינו, אנחנו נקראים "בני אברהם, יצחק ויעקב", ואילו שבעים אומות העולם מתייחסים אחרי נֹחַ, הם נקראים "בְּנֵי נֹחַ", למה נֹחַ לא זכה להגיע לאותם פסגות ומדרגות של אברהם? למה נֹחַ לא זכה לקרב אנשים תחת כנפי האמונה?

נראה לומר בעזרת ה' שאחד ההבדלים בן נֹחַ לאברהם היה שלנֹחַ לא היה **רב**, לא היה מדריך רוחני שהיה קשור אליו, "כִּי אֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בַּדּוֹר הַזֶּה" (בראשית פרק ז'), הוא היה צדיק ותמים אך בלי רב ואדם גדול שעומד על גביו.

אולם אברהם אבינו היה תלמידו של שֵׁם בן נֹחַ ואף שלח את יצחק בנו ללמוד אצלו (ילקוט שמעוני על בראשית פרק כ"ב), על אף שגם אברהם בעצמו היה זקן ויושב בישיבה, אך את יצחק שלח ללמוד בבית המדרש של שֵׁם, וכן יצחק שלח את יעקב ללמוד בבית מדרשו של שֵׁם וְעֵבֶר (מגילה דף י"ז ע"א), והכל כדי שיהיה להם **רב**.

לפעמים נכנסת לאדם מחשבה "פעם היה הבעש"ט, רבי לוי יצחק מברדיטשוב, פרי הארץ... נו... היה למי להתבטל, בדורנו היה את ר' אשר אבל גם הוא כבר נפטר, זהו, היום הכל נגמר"

כבר אין את המושג "עֲשֵׂה לְךָ רַב" (פרקי אבות פרק א') - וממילא כשאין לך רב ומדריך אז האדם נוהג ככל העולה על רוחו ולפי דעתו, הוא לא שם לב איך שהוא מתדרדר מטה מטה, וזהו שאמרו חז"ל "אין לך אלא שופט שבימיך, יפתח בדורו כשמואל בדורו" (מסכת ראש השנה דף כ"ה ע"ב וכן רש"י דברים פרק י"ז), וכשאתה זוכה להיות "תלמיד חכם" - כלומר להיות בגדר **תלמיד של חכם**, וכל החיים ללכת לפי מה שקיבלנו מרבותינו - אזי "תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם" (ברכות דף ס"ד ע"א) שלום מלשון "שלמות", שלום זה שמו של ה', כלומר מי שהוא תלמיד של חכם (חכם מלשון חכמה - "כֹּחַ מה", כלומר שלמד ולימד לעבוד להגיע אל ה"מה" - "מָה אָנוּ מָה חַיֵּינוּ" (תפילת שחרית) - אזי זוכה להרבות עבודת המידות ולימוד התורה מתוך הכרה ברחמי ה'.

וזהו "וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי ה' וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ" (ישעיהו פרק נ"ד), יש כאן ריבוי של שלום - שלמות הלימוד והעלייה הרוחנית ושלמות בהכרת רחמי ה'.

וזהו שהאדם צריך לחנך את עצמו להתייעץ, לשאול ולחשוב מה הרב היה אומר לו על מקרה זה ומה על שאלה כזאת וכו'

לקוח מתוך הספר "אגרות הדרך"
מאת הרב שי עטרי שליט"א
לרכישה חייגו: ר' אברהם 052-2258276

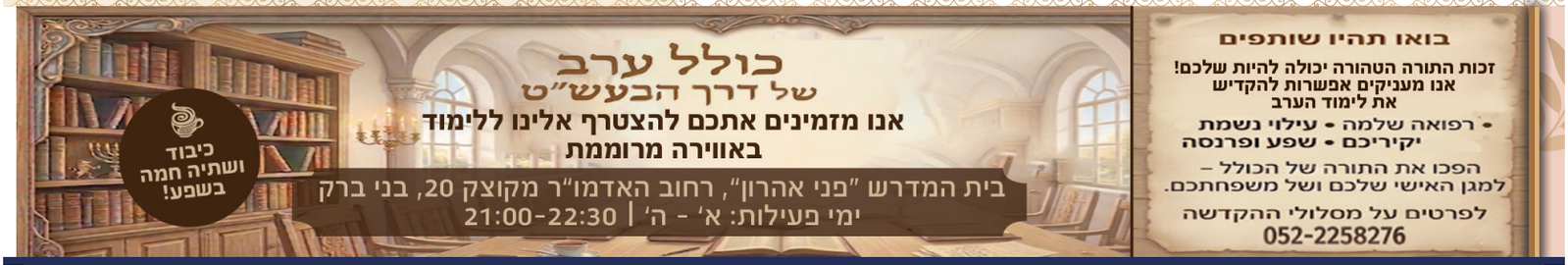

סיפורו של
צַדִּיק

ילדים מגדיל
1700-111-220

מֵאֲפֵלָה לְאוֹר גָּדוֹל פֶּרֶק ב׳

תקציר

יְלָדִים יְקָרִים, בְּפֶרֶק הַקּוֹדֵם סִיפַּרְתִּי לָכֶם עַל יַעֲקֹב לָוִי, נַהַג מוֹנִית, שֶׁהוּא וְאִשְׁתּוֹ הָיוּ חֲשׁוּכֵי יְלָדִים וְאִשְׁתּוֹ רָצְתָה לְקַבֵּל בְּרָכָה מֵרַב, אַךְ יַעֲקֹב סֵרֵב בְּתַקִּיפוּת.

גְּבֶרֶת לָוִי רָאֲתָה שְׁבָעָלָהּ כָּל כָּךְ נֶחָרָץ, שֶׁלֹּא נִיסְּתָה לְשַׁכְנְעוֹ אוֹתוֹ.

הִיא פָּנְתָה אֶת הַשִּׂכְנָה שֶׁלָּהּ אַחֲרֵי כַּמָּה יָמִים, וְאָמְרָה לָהּ שֶׁהִיא מִמָּשׁ מִצְטַעֶרֶת, אֲבָל בַּעְלָהּ לֹא מִסְכִּים.

עָבְרָה עוֹד שָׁנָה וְאֵין כְּלוּם, וְהָאִשָּׁה רַק בּוֹכָה וּבוֹכָה.

הִיא שׁוּב פָּנְתָה אֶת גְּבֶרֶת מַרְקוֹבִיץ בְּמַדְרֵגוֹת.

גְּבֶרֶת מַרְקוֹבִיץ שָׁאֲלָה: "בּוֹקֶר טוֹב, מָה שְׁלוֹמֵךְ?"

"אוֹתוֹ דָּבָר. מְאוֹד קָשֶׁה לָנוּ."

"אַתְּ רוֹצָה לְקַפֵּץ אֵלַי לְכוֹס קָפֶה?"

"כֵּן, אֲבָל זֶה לֹא יַעֲזֹר."

"בּוֹאִי, תְּבוֹאִי אֵלַי."

גְּבֶרֶת מַרְקוֹבִיץ עָשְׂתָה כּוֹס קָפֶה לְגְּבֶרֶת לָוִי.

"לָמָּה אַתְּ לֹא מוּכָנָה לְבוֹא לָרַב שֶׁלָּנוּ? מַה הַבְּעָיָה?"

"בַּעְלִי לֹא מוּכָן בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפֶן שֶׁאֲנִי אֵלֵךְ לָרַב, גַּם לְבַד הוּא לֹא מֵרָשֶׁה לִי."

גְּבֶרֶת מַרְקוֹבִיץ שָׁמְעָה אֶת זֶה וּמְאוֹד כָּאַב לָהּ.

כְּשֶׁבַּעְלָהּ חָזַר הַבַּיְתָה, הִיא סִיפְּרָה לוֹ... שֶׁאֲפִלּוּ לְבַד בְּעָלָה לֹא מֵרָשֶׁה לָהּ לְלֶכֶת לָרַב לְקַבֵּל בְּרָכָה.

אָז הָרַב מַרְקוֹבִיץ אָמַר לְאִשְׁתּוֹ: "יֵשׁ לִי רַעְיוֹן. בְּשַׁבָּת הָרַב שֶׁלָּנוּ יָבוֹא לְמִסְּדְרָשָׁה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת.

הִיא לֹא צְרִיכָה לָלֶכֶת אֵלָיו לַבַּיִת, הוּא יָבוֹא לַשְּׁכוּנָה שֶׁלָּנוּ בְּשַׁבָּת. עֶזְרַת נָשִׁים פְּתוּחָה.

הָרַב יִדְרֹשׁ, וְאַחֲרֵי הַדְּרָשָׁה אֲבַקֵּשׁ מֵהָרַב שֶׁיְּבָרֵךְ אוֹתָהּ וְאָז הִיא לֹא תִּצְטָרֵךְ לְהַגִּיד לְבַעְלָהּ שֶׁהִיא הָלְכָה לָרַב לְבַיִת, וְתַגִּידִי לָהּ שֶׁלֹּא תְּסַפֵּר לְבַעְלָהּ שֶׁהִיא הָלְכָה לְקַבֵּל בְּרָכָה מֵהָרַב."

גְּבֶרֶת מַרְקוֹבִיץ דִּיבְּרָה עִם גְּבֶרֶת לָוִי.

גְּבֶרֶת לָוִי הִתְלַבְּשָׁה בְּשַׁבָּת, וּבַעְלָהּ שָׁאַל אוֹתָהּ: "לְאָן אַתְּ יוֹצֵאת?"

"אָה, לֹא, אֲנִי רוֹצָה לַעֲשׂוֹת סִיבּוּב, קָשֶׁה לִי, אֲנִי מְרַגִּישָׁה בְּדִידוּת, אֲנִי רוֹצָה לַעֲשׂוֹת סִיבּוּב."

"טוֹב, כַּמָּה זְמַן?"

"שָׁעָה, שָׁעָה וַחֲצִי, גַּג."

אֲבָל הָרַב הָאֲרִיךְ בַּדְּרָשָׁה, הַדְּרָשָׁה אָרְכָה שָׁעָתַיִם, וְהִיא חִיכְּתָה כְּבָר בַּלַּחַץ עַל הַשָּׁעוֹן.

מִנְּגָד, בַּעְלָהּ לֹא הֵבִין מָה קָרָה לְאִשְׁתּוֹ, שֶׁהִיא לֹא חוֹזֶרֶת הַבַּיְתָה, וְהֶחְלִיט לָצֵאת לְחַפֵּשׂ אוֹתָהּ.

הוּא יָצָא לְחַפֵּשׂ אוֹתָהּ עִם הַמּוֹנִית. הָרַב סִיֵּם אֶת הַדְּרָשָׁה.

בַּעְלָהּ שֶׁל מַרְקוֹבִיץ בִּיקֵּשׁ מֵהָרַב שֶׁיִּתֵּן לָהּ בְּרָכָה לִילָדִים.

הָרַב אָמַר: "בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם, שָׁנָה הַבָּאָה הַשֵּׁם יִזְכֶּה לָכֶם פְּרִי בֶּטֶן בָּרִיא וְשָׁלֵם."

הִיא אָמְרָה לָרַב: "תּוֹדָה רַבָּה, הָרַב." הִיא לֹא יָדְעָה אֲפִלּוּ לַעֲנוֹת אָמֵן, וְחָזְרָה.

בַּעְלָהּ עִם הַמּוֹנִית רוֹאֶה אֶת אִשְׁתּוֹ בָּאָה מֵהַכִּיווּן שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת.

הוּא מִצְפְּצֵף לָהּ עִם הַמּוֹנִית. הִיא עָלְתָה לַמּוֹנִית.

"מה... מָה אַתְּ עוֹשָׂה פֹּה?"

"זֹאת חֲבָרָה, חֲבָרָה..."

"תַּקְשִׁיבִי טוֹב, זוֹ הַפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה שֶׁאֲנִי רוֹאֶה אוֹתָךְ הוֹלֶכֶת לְבֵית הַכְּנֶסֶת."

רַבּוֹתַי, תּוֹךְ כַּמָּה חֳדָשִׁים הֵם מִתְבַּשְּׂרִים בְּבְשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת. וְנוֹלְדָה לָהֶם בַּת.

אֵיזוֹ שִׂמְחָה גְּדוֹלָה, וְהָאִשָּׁה יָדְעָה שֶׁזּוֹ הַבְּרָכָה שֶׁל הָרַב.

שְׁבוּעַיִם מַהֲלֵידָה אִשְׁתּוֹ אָמְרָה לוֹ: "יַעֲקֹב, אֵיךְ אַתָּה מַסְבִּיר אֶת זֶה שֶׁנּוֹלְדָה לָנוּ בַּת?"

"מָה זֹאת אוֹמֶרֶת, אֵיךְ אֲנִי מַסְבִּיר? נוֹלְדָה בַּת!"

"יַעֲקֹב, אֲבָל שָׁכַחְתְּ שֶׁכַּמָּה שָׁנִים לֹא הָיָה לָנוּ בַּת, לֹא הָיָה לָנוּ כְּלוּם?"

"כֵּן. לֹא הָיָה, עַכְשָׁו יֵשׁ."

"אֲבָל שָׁכַחְתְּ שֶׁאֲנַחְנוּ נִיסִינוּ וְזֶה לֹא הִצְלִיחַ, שׁוּם דָּבָר, וְעַכְשָׁו בָּרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ לָנוּ בַּת. אֵיךְ אַתָּה מַסְבִּיר אֶת זֶה?"

"לֹא יוֹדֵעַ."

"אַתָּה וכֵן שֶׁאֲנִי אֲסַפֵּר לָךְ?"

"כֵּן."

"תַּבְטִיחַ לִי אֲבָל... שֶׁאַתָּה לֹא עוֹשֶׂה כְּלוּם."

הִבְטִיחַ לָהּ: "אֲנִי לֹא עוֹשֶׂה כְּלוּם."

אָז הִיא אָמְרָה לוֹ: "אַתָּה זוֹכֵר אֶת אוֹתָהּ שַׁבָּת שֶׁאַתָּה תָּפַסְתָּ אוֹתִי חוֹזֶרֶת מִבֵּית הַכְּנֶסֶת?"

"כֵּן."

"אַתָּה יוֹדֵעַ מִי הָיָה שָׁם? הָרַב."

"עַכְשָׁו אֲנִי הוֹלֵךְ לִשְׁרֹף לוֹ אֶת הַבַּיִת!"

"יַעֲקֹב, אַתָּה הִבְטַחְתָּ לִי שֶׁאַתָּה לֹא עוֹשֶׂה כְּלוּם."

"אֲבָל גַּם אֶת הִבְטַחְתָּ לִי שֶׁאַתְּ לֹא הוֹלֶכֶת אֵלָיו הַבַּיְתָה."

"לֹא הָלַכְתִּי הַבַּיְתָה, הָלַכְתִּי לְבֵית הַכְּנֶסֶת."

"וּמָה?"

"אַתָּה לֹא מַאֲמִין, אַחֲרֵי הַדְּרָשָׁה הָרַב בֵּרַךְ אוֹתִי, שֶׁבְּעֶזְרַת הַשֵּׁם שָׁנָה הַבָּאָה יִהְיֶה לִי פְּרִי בֶּטֶן בָּרִיא וְשָׁלֵם.

הִנֵּה, קִיבַּלְנוּ אֶת הַבַּת."

הַאִם יַעֲקֹב הֶאֱמִין לְאִשְׁתּוֹ שֶׁהַבַּת נוֹלְדָה בְּעִקְבוֹת הַבְּרָכָה שֶׁל הָרַב, אוֹ עֲדַיִן הָיָה אַנְטִי לָרַבָּנִים?

זֹאת נֵדַע שָׁבוּעַ הַבָּא, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם..

שַׁבָּת שָׁלוֹם

עָטוּף בְּטַלִּית

בָּעֲיָרָה הַקְּטַנָּה קוֹצָק הָיָה בֵּית מִדְרָשׁ מְלֵא אוֹר וּתְפִלָּה.

בְּרֹאשׁ הַחֲסִידִים עָמַד הָאַדְמוֹ"ר הַקָּדוֹשׁ רַבִּי מְנַחֵם מֶנְדֶּל מִקּוֹצְק, שֶׁהָיָה יָדוּעַ בְּמִדַּת הָאֱמֶת שֶׁלּוֹ.

הוּא אָהַב מְאֹד תְּפִלָּה אֲמִתִּית וּפְשׁוּטָה, כָּזוֹ שֶׁבָּאָה יָשָׁר מֵהַלֵּב.

בְּאַחַד מִימֵי הַשַּׁבָּת עָמְדוּ הַחֲסִידִים בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ וְאָמְרוּ יַחַד אֶת תְּפִלַּת "נְשָׁמַת כָּל חַי".

כֻּלָּם שָׂרוּ בְּהִתְלַהֲבוּת גְּדוֹלָה, וְהַקּוֹל עָלָה עַד הַתִּקְרָה.

בְּפִנָּה אַחַת עָמַד חָסִיד אֶחָד כְּשֶׁהוּא עָטוּף בְּטַלִּית גְּדוֹלָה מֵעַל רֹאשׁוֹ.

הוּא הִתְנוֹעֵעַ בְּחָזְקָה מִצַּד לְצַד, הֵנִיף אֶת יָדָיו וְנִרְאָה כְּאִלּוּ הוּא מָלֵא כַּוָּנָה גְּדוֹלָה מְאֹד.

הַחֲסִידִים הִסְתַּכְּלוּ עָלָיו בְּהִתְפַּעֲלוּת.

"אֵיזוֹ תְּפִלָּה מְיֻחֶדֶת יֵשׁ לוֹ!" לָחֲשׁוּ בֵּינֵיהֶם.

הָאַדְמוֹ"ר מִקּוֹצְק הִבִּיט בּוֹ זְמַן מָה בְּשֶׁקֶט.

אַחַר כָּךְ נִגַּשׁ אֵלָיו בַּעֲדִינוּת וְאָמַר:

"דַּע לְךָ, שֶׁלְּיֵצֶר הָרַע יֵשׁ מָקוֹם קָטָן בֵּין הָרֹאשׁ וּבֵין הַטַּלִּית... וּמִשָּׁם הוּא יָכוֹל לְהַכְנֵס אֶל הַלֵּב וּלְהַפִּיל אֶת הָאָדָם לְנַאֲוָה."

הֶחָסִיד נִבְהַל מְעַט וְלֹא הֵבִין.

הַמְּשִׁיךְ הָרַבִּי וְאָמַר לוֹ בְּחִיּוּךְ:

"אֵין שׁוּם דָּבָר רַע בְּכָךְ שֶׁאָדָם מִתְעַטֵּף בְּטַלִּית אוֹ מִתְנוֹעֵעַ בִּתְפִלָּה. לְהֶפֶךְ — אִם כָּךְ הַלֵּב שֶׁלּוֹ מִתְעוֹרֵר לַעֲבוֹדַת ה', זֶה דָּבָר יָפֶה מְאֹד. אֲבָל צָרִיךְ לְהִזָּהֵר שֶׁלֹּא לַחְשֹׁב: 'תִּרְאוּ כַּמָּה אֲנִי צַדִּיק... תִּרְאוּ כַּמָּה אֲנִי מִתְפַּלֵּל יָפֶה...' כִּי בְּרֶגַע שֶׁאָדָם מַתְחִיל לְהִתְנַאוֹת — הַתְּפִלָּה כְּבָר אֵינָהּ נְקִיָּה וְטְהוֹרָה כְּמוֹ קֹדֶם."

הֶחָסִיד שָׁמַע אֶת הַדְּבָרִים וְהוֹרִיד מְעַט אֶת רֹאשׁוֹ בְּעַנָּוָה.

מֵאוֹתוֹ יוֹם הִשְׁתַּדֵּל לְהִתְפַּלֵּל מִכָּל הַלֵּב — לֹא כְּדֵי שֶׁאֲנָשִׁים יִרְאוּ אוֹתוֹ, אֶלָּא רַק בְּשֶׁבִיל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

וּמֵאָז הָיוּ הַחֲסִידִים בְּקוֹצְק אוֹמְרִים:

"תְּפִלָּה אֲמִתִּית הִיא תְּפִלָּה שֶׁבָּאָה מֵהַלֵּב — וְלֹא מֵהַצַּד שֶׁכֻּלָּם יִסְתַּכְּלוּ עָלֶינוּ."

לְהַאֲזָנָה לַסִּפּוּר בְּקוֹ "יְלָדִים בַּדֶּרֶךְ": חַיְּגוּ 1700-111-220 וּבְחֲרוּ אֶת מִסְפַּר הַסִּפּוּר הַמּוֹפִיעַ בְּעַנְנָן שֶׁמֵּעַל הַכּוֹתֶרֶת.